

OD. No. 1281

Naam HAAGS COMITÉ TOT STEUN AAN DIENSTWEIGERARS.

Zie ook: 07317 en 071565

Uit		In		Uit		In		Uit		In	
Datum	Aan	Datum		Datum	Aan	Datum		Datum	Aan	Datum	
16/16	B/g	20/16									
17/19	B/g	17/19									
29/11	CS	31/12									
25/12	D	0/2									
20/2	D	6/2									
20/12	D	22/12									
31/11	D	22/1									

APR. 1954

DOSSIERNo.: OD 1281

NAAM: HAAGS COMITE TOT STEUN AAN DIENSTWEIGERAARS

Uit		In	Uit		In	Uit		In	Uit		In
Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum
16/6-52	B/g	2-18									
25/9	R/S	2-19									
29/11-51	CS	3/12									
20/1-52	D	8/2									
25/2	DA	6/3									
20/1-53	D	22/1									
3-11-54	W										

7 APR. 1954

MINUTENBLAD

DOSSIER No. OD 1281

NAAM: HAAGS COMITE TOT STEUN AAN DIENSTWEI-
GERAARS

1. Aangelegd op verzoek van B-IV.
17.12.48, ACD-4b. *12.*
- 2 Voor zover van de geagendeerde stukken (in dit OD geborgen) het schutblad
aanwezig was dit bijgevoegd. aug. 29. *29.*

OD 1281

VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12

16 Februari 1952.

Doss. 37/64.

Onderwerp: Opheffing Afd. Den Haag van de Vrije Socialisten Vereniging.

Datum ontvangst bericht: 9 Februari 1951.

In "De Vrije Socialist" van 9 Februari 1952 komt een bericht voor, waarin de secretaris van de afd. Den Haag van de Vrije Socialisten Vereniging bekend maakt, dat in de bestuursvergadering van 21 Januari 1952 is besloten tot opheffing van de afd. Den Haag van de Vrije Socialisten Vereniging (V.S.V.).

Het kasgeld, zijnde 1.53,-- zal worden overgemaakt aan het Anti-Militaristisch Comité te 's-Gravenhage. (einde)

Stempels dit wijk

*6.162
01.12.52*

*4.161
01.12.52*   *6.162
01.24*   *6.162
05.12.52*

UITTREKSEL
Uit: OD 161
Voor: OD 1281
o.a.v.: B IV
Dat.: 8/4-52
Par.: 488

18 FEB. 1952
131238

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD,
(Slechts bij definitieve opberging in te vullen).

ONAFGEDAAN

CO 121574

1201

reg. bank
OK hi stuk
1201

Afd./Sect.: *BVI* Dat.: *17/11/51* Par.: *B*

Interne aanwijzingen ACD.

4

4

1201

ACD. *4* Dat.: *10-7-52* Par.: *R*

Aantekeningen (Nummeren s.v.p.):

1 via bank van B *rech. bank* *W.O. 44/51*

2 BVI 17/11/51
30.10.51

3 KO. Genin H/KO

4 4/12 BVI *in 05 12 01* *reken stelling*
betreffende op het comitee *fontein* *aanvoert*
met betrekking daarin *no 221* *lyft* *my* *mint*
zo gerecht
20/11/51

VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12

25 October 1951.

Doss.37/56

Onderwerp: Openbare vergadering Principiële Dienst- en Arbeidsweigering.

Datum ontvangst bericht: 22 October 1951.

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

6.23	07.122
05.45	05.45
29 OCT 1951	
ACD/121514	

06393

Op Zondag 21 October 1951 te 19.45 uur hield het Steunfonds voor Principiële Dienst- en Arbeidsweigering afdeling Den Haag, een propaganda-avond in de grote zaal van "Amicitia" aan het Westeinde no.15 te 's-Gravenhage.

Aanwezig circa 300 personen.

Stemming opgewekt.

In de zaal, die versierd was met dennegroen en bloemen, waren enige spreuken aangebracht als: "Een arbeidend volk werkt niet voor het militarisme", "Geen man en geen cent".

De vergadering werd geopend door:

Dirk VAN KOERT, geboren te 's-Gravenhage 16 Maart 1904, behanger, wonende Jan de Baenstraat no.128 te 's-Gravenhage, die in het kort het doel van deze vergadering uiteenzette, n.l. de versteviging van het propagandafonds voor principiële dienstweigering.

Na VAN KOERT sprak GÉ NABRINK, verdere gegevens bekend, zijn propagandarede uit. Als onderwerp had hij: "Heeft persoonlijke dienstweigering nog waarde".

Spreker memoreerde, dat het aangekondigde onderwerp niet door hem zelf was uitgekozen, maar dat dit een verzoek was geweest van de afdeling 's-Gravenhage.

"Men moet dienstweigeren niet meer beschouwen zoals men 25 jaar geleden deed. Toen was vrijwel de gehele socialistische wereld voor ontwapening en tegen oorlog. De mensen, die echter toen met een gebroken gewertje liepen, zijn nu regeerders van ons land en de voorstanders van die krankzinnige bewapeningswedloop, welke we heden ten dage kunnen aanschouwen. De dienstweigeraars zijn dus teruggevallen tot een kleine groep mannen. Toch heeft het heden nog zijn om dienst te weigeren. Indien er geen dienstweigeraars waren, zouden de regeerders van ons land denken, dat een ieder met hun oorlogspolitiek accoord gaat. Nu weten ~~weten~~ zij, dat dit niet zo is en moeten zij met deze mensen rekening houden. Onze taak is te werken voor de uitbreiding van deze groep. Dit kunnen we doen door onze beginselen uit te dragen in ons gezin en in onze omgeving. Verder moeten wij de dienstweigeraar met woord en daad ter zijde staan. Ons propagandafonds moet dus financieel krachtig zijn." Met de opwekking om dit fonds te steunen zoveel als in het vermogen is, besloot spreker zijn rede.

Na de pauze werd door de toneelgroep "Libertas" het toneelspel "Oorlogsgeheimen" opgevoerd. Hieraan werkten

mede de volgende personen:

- I V Louis Gerardus VAN DEN HEUVEL, geboren te Leiden 6 November 1924, electricien, wonende Newtonstraat no.293 te 's-Gravenhage,

- I V Helena Anna Maria VAN KUILENBURG, geboren te 's-Gravenhage 16 Augustus 1928, echtgenote van L.G.VAN DEN HEUVEL,

- X I V Gregorius Adolf VERHOOG, geboren te 's-Gravenhage 10 Maart 1913, constructieschilder, wonende Bakhuizenstraat no.16 te 's-Gravenhage,

- X I V Christina Agatha VAN KOERT, geboren te 's-Gravenhage 6 Februari 1935, wonende Jan de Baenstraat no.128 te 's-Gravenhage,

- X I V Pieter Johan Teunis KOEK, geboren te Gorinchem 6 Februari 1911, broodbezorger, wonende Oranjeplein no.3 te 's-Gravenhage en diens echtgenote:

- X I V Orselina VAN KOERT, geboren te 's-Gravenhage 17 Januari 1906,

- X I V Lambertus Henricus VAN DEN HEUVEL, geboren te 's-Hertogenbosch 5 September 1899, fabrikant, wonende Van Bassenstraat no.26 te 's-Gravenhage en zijn zoon:

- I V Thomas Lambertus VAN DEN HEUVEL, geboren te Leiden 22 Augustus 1932, eveneens wonende Van Bassenstraat no.26 te 's-Gravenhage.

Na de opvoering van het toneelspel werd een tombola gehouden, waarna om plm. 12.30 uur de vergadering door genoemde VAN KOERT werd gesloten.

Hetzangkoor "Libertas" onder leiding van Jozua VAN LEEUWEN, geboren 11 September 1896 te Rotterdam, verleende zijn medewerking. (einde)

*o. K.
met vertaling
in
Libertas*

o. K. V

DIENSTGEHEIM

Verbinding: No.12 ^{Hand}

6 September 1950.

Doss.108/4

Onderwerp: Propaganda-avond van het "Anti-Militaristisch Comité voor Principiële Dienst- en Arbeidsweigering".

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

OP KAART
ACD/ 46
DAT: 26.9.50
PAR: 107.

6223
05.48
- 7 SEP. 1950
ACD/ 92390

org. 4.

Op zaterdag, 2 September 1950, aanvang 19.30 uur, werd door het "Anti-Militaristisch Comité voor Principiële Dienst- en Arbeidsweigering" een propaganda-avond gehouden in het gebouw "Amicitia" te 's-Gravenhage.

Aanwezig waren plm. 250 personen. In de zaal waren verschillende affiches aangebracht met het opschrift: "Nederlands volk, ontwapen U".

u.k.

Omstreeks 19.45 uur werd de bijeenkomst geopend door de voorzitter van genoemd comité, genaamd:

Gerrit Jan DE BRUIN, geboren te Leiden 28 Mei 1878, wonende Hoerkade 409 te 's-Gravenhage.

In zijn openingswoord deelde hij mede, dat deze avond met een tweeledig doel was georganiseerd en wel ten eerste voor propaganda van het Comité en ten tweede ter versterking van de kas voor principiële dienst- en arbeidsweigerers.

X/

Daarna zong het socialistisch gemengd koor "Libertas" onder leiding van Jos van Leeuwen een drietal liederen. Daarop werd het woord verleend aan de spreker van deze avond, genaamd:

X/

Adrianus Jacobus BOM, geboren te Rotterdam 7 Juli 1895, wonende Scheppingstraat 44 te Den Haag.

"Na de tweede wereldoorlog hebben de regeringen van diverse landen aan de arbeidende klasse beloofd, dat er nu een tijd van langdurige vrede was aangebroken. De landen zouden zich ontwapenen, doch het tegendeel is gebleken. Men bereidt zich thans reeds voor op een derde wereldoorlog. Rusland, Engeland, Frankrijk, Amerika en helaas ook ons land zijn tot de tanden bewapend. In Korea is de hel reeds losgebarsten.

Blijkens de foto's uit Amerika nemen de moeders en verloofden aldaar afscheid van hun jongens om hen nimmer van Korea terug te zien keren. Deze oorlog wordt niet gevoerd omdat de arbeidende klassen van diverse landen vijanden van elkaar zijn, doch op bevel van de oorlogsmisdadigers en wapenfabrikanten.

De pers en radio staan nu ten dienste van de oorlogsofiteurs om het volk op een nieuwe oorlog voor te bereiden. Ook onze regering heeft de euvlele moed gehad om een oorlogsbodem naar Korea te zenden en vrijwilligers te ronselen. De kapitalisten hebben hun geld reeds in andere veilige landen belegd om straks een veilig heenkomen te zoeken.

De arbeidende klassen worden weer opgeofferd ter wille van het grootkapitaal, dat buiten schot blijft. Er zal echter een andere tijd komen. Het aantal leden van het Anti-Militaristisch Comité voor principiële dienst- en arbeidsweigering is te gering in aantal om nu de oorlog te voorkomen, maar door de oorlogen zal dit comité groeien en bloeien tot heil van de arbeidende klasse".

Spreeker waarschuwde bovenal voor de wolven in schaapskieren, namelijk de communisten die met hun propaganda voor de vredesoproep van Stockholm de grootste huichelaars zijn.

"In Rusland worden de nieuwe legers onder dwang gevormd voor een alles overheersende agressie en alleen-heerschappij. Rusland en haar satelietstaten zijn een groot wapenarsenaal. Zij zijn de grootste vijanden van ons comité".

Tenslotte wakte spreker de aanwezigen op om propaganda te maken voor de doelstellingen van het comité.

Daarna declameerde Alie SESSELAAR (verdere personalia onbekend) een tweetal gedichten van Henriëtte Roland Holst.

Door de toneelgroep "Libertas" werd een anti-militaristisch drama in 4 bedrijven, getiteld "Een vijand des Volks", opgevoerd.

.Naafloop van het toneelstuk werd een bal gegeven, dat tot 2 uur duurde.

Tijdens de pauze werd er gecolporteed met het weekblad "De Vrije Socialist". (einde)

x/

4
}

1281

Dos. no.	1281 ✓
Cat.	Vrijz. Soc.
Datum	2-9-50

Ondergetekende(n) kan (kunnen) ten volle accoord gaan met het streven van het HAAGS COMITÉ VOOR PRINCIPIELE DIENST EN ARBEIDSWEIGERING en zal (zullen) deelnemen aan de in Den Haag te houden OPRICHTINGSVERGADERING van een LANDELIJK VERBAND.

Naam .....

Groep .....

Woonplaats .....

Een van beiden invullen, overige doorschrapen. Voor groepen adres van de Secretaris. Omgaand opzenden a.h.

HAAGS COMITÉ
Secretariaat : Oranjeplein 3 II
Den Haag

B

Haag

VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12

5 Januari 1950.

Doss.37/42

Onderwerp: Anti Militaristisch Comité

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

(L)

6.23	6.16.2
0.158	05.21
7 JAN. 1950	
ACD 77362	

Volgens een bericht in de "Vrije Socialist", orgaan van de Vrije Socialisten in Nederland (V.S.V.) van 24 December 1949 is het secretariaat van het Anti Militaristisch Comité gevestigd ten huize van:

1 Pieter VROEGOP, geboren te 's-Gravenhage 1 April 1897, van beroep bakker-broodbezorger, wonende Van Ostadestraat 558 te 's-Gravenhage.

Vroegop is gehuwd met:

1 Agatha Cornelia VAN KOERT, geboren te 's-Gravenhage 13 Februari 1896, wonende aan hetzelfde adres. (einde)

BOEK No: 08/281
GRT: *Vrije Soc.*
DATUM: *24-12-49*
PLAATS:

O.D. 1281

Uit de Beweging
DEN HAAG. — Het Secretariaat van het Anti-Mil.
Comité is voortaan: Van Ostadestraat 558.

Op 12-10-49 werd te R-dam een besl. ledenverg. gehouden van de Stichting "Futurum" Rotterdam, bekend, zegt in totaal voor f.20.- aan dienstweigeringsbonnetjes in "Odeon" te hebben verkocht.

Na nog een onbelangrijke discussie wordt een pauze gehouden, waarin Huijser, Roelof, geb:22-12-14 te Rotterdam, bekend, voor muziek zorgt.

Huijser, J.H., voornoemd, zegt, dat het uit de bespreking nu wel duidelijk is geworden dat deze winter moet worden doorgegaan met de discussie-avonden. Deze zullen gehouden worden ten huize van Blom, J.H., voornoemd, en met de gemaakte opmerkingen wat de onderwerpen betreft zal rekening gehouden worden. Toch zal onze grootste strijd gericht moeten worden tegen de oorlog en de Kerk, aldus spr., en bovendien tegen de staat. Spr. wekt op tot het maken van propaganda en vestigt voorts de aandacht op de inzamelingen ten bate der dienstweigeraars.

Bij de rondvraag merkt Baris, Jan, voornoemd, op dat hem in Den Haag gebleken is, dat de geruchten omtrent de verbreking van het contact tussen het plaatselijk Dienstweigeraars-comité en het Landelijk comité gelukkig op onwaarheid berusten. Er is veel gekletst, aldus spr., en Rijnders, Gerhard, geb:21-7-76 te Amsterdam, heeft er in zijn rede op gewezen dat al deze dingen de actie slechts kunnen schaden .

Huijser, J.H., voornoemd, verwijt Baris, J. dat hij te loslippig is en niet alles wat hij te hoor en te gras hoort moet overbrieven. (Ook van de zijde van de Vrije Socialisten werd hem door de Jong, Teunis, (geboren 29-1-83 te Kralingen, in dit verband reeds de vracht aangezegd.)

Dammers, J.W.J. sluit te 22.45 uur de bijeenkomst na alle sprekers te hebben bedankt. ---EINDE---

Aan B.V.D.

UITTREKSEL	
Uit	: OD 1331
Ag.no.	: 72173
Voer	: OD 1281

G E H E I M .

4 October 1949.

Volgno.

5 OCT. 1949

ACD/70960

Verbinding: No.12

Doss.108c/1

Onderwerp: Haags Anti-Militaristisch Comité

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever:---

Waardering bericht:---

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

Op Zondag, 2 October 1949, werd in "Amicitia", Westeinde Den Haag, een propaganda-avond gehouden van het Haags Anti-Militaristisch Comité.

Secretariaat: Fagelstraat 39 te 's-Gravenhage.

D. v. Kooij
Na een kort openingswoord van de voorzitter werden enkele socialistische liederen door het zangkoor "Libertas" onder leiding van Jos VAN LEEUWEN ten gehore gebracht.

Vervolgens verkreeg:

X Gerhard RIJNDERS, geboren te Amsterdam 21 Juli 1876, wonende te Heemstede, het woord.

Hij betoogde, dat de toestand in het politieke leven steeds spannender wordt en dat doelbewust op oorlog aangestuurd wordt. De spanning is nu nog groter geworden, nu TRUMAN in Amerika heeft gemerkt, dat STALIN ook een atoombom heeft. Men is wel overtuigd, dat, als eenmaal deze bommen zouden worden gebruikt, het leven geen waarde meer heeft en alles op aarde vernietigd zal worden. Daarom dringt men nu aan op een verbod om atoombommen in een oorlog te gebruiken en zodoende speelt men de anti-militaristen in de kaart. Ons streven gaat echter verder dan een verbod om bepaalde wapens te gebruiken. Om aan de ellende van de oorlog een einde te maken moet er een eind gemaakt worden aan het militarisme en dat kan alleen als wij, dat is het volk, eensgezind weigeren militaire dienst te verrichten. Om zover te komen moet nog veel gestreden worden. Er zullen grote weerstanden moeten worden overwonnen. De houding van de mensen wordt bepaald door gedragslijnen en men is hier als het ware door gedwongen om bepaalde verankerde begrippen te aanvaarden. Zo is het begrip "Vaderland" voor velen iets waar ze het leven voor willen geven, doch in feite is dit begrip dwaasheid. Grenzen zijn getrokken door toevallige omstandigheden en kunnen elk ogenblik gecorrigeerd worden.

De godsdienst belemmert ook de verbreiding van onze begrippen.

Niettemin zullen we onze strijd voorzetten en anderen doordringen van de noodzaak de militaire dienst te weigeren. We moeten hen, die reeds dienst weigerden in elk opzicht steunen.

De aanwezigen (circa 400 personen, onder wie een groot aantal jongeren) betoonden hun instemming.

Aan deze avond werd verder belangeloos medegewerkt door J. BARSELY (gegevens onbekend) tenor;

X Aly SESSELAAR (gegevens onbekend) declamatie;

X Mevr. L. v. d. VELDEN-OOSTVEEN (gegevens onbekend) sopraan;

W. VERLINDEN (gegevens onbekend) bariton.

Door de toneelgroep "Libertas" werd een oorlogsdrama in één bedrijf gespeeld, getiteld "Verraad". Dit verraad wordt gepleegd door een jonge Franse vrouw, wier man aan het front is, tijdens een oorlog tussen Duitsland en Frankrijk. Deze vrouw verbergt een Duits soldaat, die zwaar gewond een toevlucht in haar huis zoekt en dan blijkt een jeugdvriend te zijn, die haar eenmaal het leven heeft gered. De spion wordt in het huis gevonden en zij wordt standrechtelijk ter dood gebracht. Dit alles speelt zich af op een Kerstmorgen en in de verte klinken kerstliederen.

Aan het eind van de vergadering was er een tombola met fraaie prijzen, waarna de bijeenkomst te 24.00 uur gesloten werd. (einde)

u/h

I

0/1251

Prijs f. 1.— (Sted. bel. inbt)

HAAGS COMITÉ TOT STEUN
AAN DIENSTWEIGERAARS

BEWIJS VAN TOEGANG
TOT DE
PROPAGANDA AVOND

OP MAANDAG 4 OCTOBER 1948
IN DE GROTE ZAAL VAN AMICITIA
WESTEINDE 15 - DEN HAAG

Medewerking verlenen:

Vrij Soc. Zangkoor „Libertas“
Dir. Jos v. Leeuwen

AntiMill. Toneelgroep „Libertas“
Regisseur A. v. d. Heuvel

Muzikale medewerking door
„Animato“

Spreekers:
A. Bom en Al. Jongkind

Zaal open 7.30 uur

Aanvang 8 uur

De baten komen geheel ten
goede aan het
Dienstweigeraarsfonds.

Na afloop wordt het batig saldo direct overgedragen aan de Secr.
van het D. W. F.

Programma

Zij
offerden
hun
vrijheid
voor
een
betere
samen-
leving.

1. Opening.
2. Propagandarede A. Bom.
3. Zangkoor „Libertas”

- 1 Lente . . . . . Jos v. Leeuwen
- 2 Vrede . . . . . " " "

4. Toneelgroep „Libertas” presenteert U

De wreede daad van Dokter Bent

Anti Mill. Toneelspel in 1 bedrijf. Jack Bess

5. Doel en streven van het steunfonds Dienstw.
door de Secretaris Al. Jongkind

6. PAUZE.

7. Zangkoor „Libertas”

- 1 Morgenrood . . . . . Otto de Nobel
2. Wiegelied . . . . . Fr. Roeske
3. Vrijheid . . . . . Arr. Jos v. Leeuwen

8. Toneelgroep „Libertas” presenteert U

Zij, die nableven

Anti Oorlogsdrama in een bedrijf door Otto Zeegers.

Muzikale omlijsting door het ensemble „Animato”.
o.l.v. P. Voormeij

TOMBOLA met fraaie prijzen.

Offert
U
wat
om
het
hun
dragelijk
te
maken.

TH. HULSKER — Jac. Catsstraat 303

Behanger - Stoffeerder - Beddenmaker

Het billijkste adres

voor het Stofferen en lijmen van meubelen

Leggen van loopers, kleeden en zeilen.
Bedden opmaken in 1 dag gereed.

Anti Militairisten!

Laat Uw schoenen repareren bij:

GODSCHALK P. J. H.

Moderne Schoenmakerij — v. d. Neerstraat 14

Tel. 336046 — Den Haag

Keurige afwerking en vlugge bediening.

25pCt. korting voor Huisgenoten en Dienstweigeraars.

Met Uw Rokersbon

naar

Sigarenmagazijn

„De Poort”

Withuisstraat 61

Ruime sortering

Naaimachines

te Huur

ook per dag

Naaimachinebeurs

Vaillantlaan 406

Tel. 391982

Gebrs. Westerbeek

Rieten Meubelen

Manden

Zieke 1 - Tel. 111582

J. GEWALD & Zn.

Paul Krugerlaan 204

Uurwerken

Goud - Zilver

14kr. gouden Verlovingsringen
met- en zonder inlevering.

Rookt

v. d. Heuvel's

fijne

handwerksigaren

Pasteurstraat 83

Fabriek: Falckstraat 177

K. VAN LEUSDEN

Gedipl. Rijwielhersteller

Borneostraat 39

Tel. 556178 - Den Haag

De zaak met

100 pCt. /
service •

KOOPT BIJ ONZE
ADVERTEERDERS

U brengt daarmee eenheid in onze gelederen en stelt hun in
staat onze actie te steunen.

Verslag van de Propaganda-avond van het Haags Comité tot steun aan Dienstweigeraars, op Maandag, 4 October 1948, in de grote zaal van "Amicitia", Westeinde 15 alhier.

Muzikale medewerking werd verleend door het Vrij-Socialistisch gemengd koor "Libertas", onder leiding van Dir. Jos VAN LEEUWEN en het muziekgezelschap "Animato", leider F.VOORMEIJ.

Na een kort welkomstwoord verkreeg:

Adrianus Jacobus BOM, geboren te Rotterdam, 7 Juli 1895, wonende Scheppingstraat 44 alhier, het woord.

Hij sprak ongeveer als volgt:

De bevolking wordt zoet gehouden met feesten, doch de internationale toestand is zo gespannen, dat het nu misdadig is feest te vieren. Wij willen wel feest vieren, maar dan alleen als het militaire apparaat vernietigd is. We weten wel, dat we niet vrijuit onze mening kunnen zeggen, omdat we dan in aanraking komen met de arm der wet. We hebben door de Radio veel onzin gehoord over de afgetreden Koningin. Alle vooruitgang in de afgelopen 50 jaren werd aan de Vorstin toegeschreven, doch na de oorlog van 1914-1918 werd het volk ook sociale gerechtigheid beloofd en wat is daar van terecht gekomen. Na enkele jaren hadden we een massale werkloosheid. Nu wordt de naam van de Vorstin gebruikt voor een bedelpartij voor de kankerbestrijding. De grootste kanker is echter het militarisme en daar wordt de naam van de Vorstin niet voor aangeroepen.

De wereld is thans verdeeld in twee halften. Aan beide zijden noemen zij zich democraten. Maar in beide democratiën worden de arbeiders uitgebuit. We zijn dankbaar, dat in ons land de dienstweigeraars een schitterend voorbeeld geven. Er zijn er thans 1500. Op dit ogenblik wordt tot oorlog aangestookt, maar wij kunnen zeggen: "Wij hebben daar geen deel aan". In Engeland worden nu 100.000 vrijwilligers gevraagd, maar de Minister van Oorlog wordt met manifesten bekogeld, waarin uitkomt, dat het Engelse volk geen oorlog wil.

Wij wakkeren deze dienstweigeraars aan en wekken de jeugd op aan te treden en te vechten tegen het militarisme. Ook de vrouwen moeten hun plicht doen en in de voorste geleederen strijden.

halveeren
De tweede spreker, A. JONGKIND, wonende Spoorlaan 5 te Amersfoort, zette in een korte rede het doel van het steunfonds uiteen. Het is uitsluitend bedoeld voor principiële dienstweigeraars. Het doel van deze propaganda-avond is geld te verzamelen, want ons werk kost veel. Het geld wordt besteed voor reisgeld, voor de betaling van dokters, van kleding en voor studie-materiaal in de dienstweigeraarskampen.

In dit verband werd de tombola aanbevolen, waarvoor loten in de zaal werden verkocht. Later werd bekend gemaakt, dat het batig saldo van deze avond f.475.-- bedroeg.

De anti-militaristische toneelgroep "Libertas", onder leiding van A. VAN d. HEUVEL Jr., bracht tweemaal een toneelspel (in één bedrijf).

Het eerste stuk, getiteld: "De wrede daad van Dokter Bent", betreft de oorlogsinvaliden. De wrede daad van Dokter Bent bestaat daarin, dat hij aan een moeder, het in de oorlog deerlijk verminkte lichaam van haar zoon, die in een hospitaal wordt verpleegd, laat zien, tegen het uitdrukkelijk verbod van de geneesheer-directeur in, opdat de wereld de

-waarheid-

waarheid leert kennen en daarom het militarisme zal willen uitbannen.

Het tweede stuk, een anti-oorlogsdrama, is getiteld: "Zij, die nableven". Het betreft de verwanten van soldaten, die in angstige spanning achterblijven. Tenslotte keren twee militairen in de familie-kring terug, doch zij zijn invalide. Dit nieuws werd vooraf aangekondigd door een pastoor, die een zeer zielige figuur slaat. In de volgende bespreking wordt het anti-militarisme aangeprezen en wordt de pastoor in overweging gegeven ook in het andere kamp te komen, want een allesbesturend God, die dergelijke dingen toelaat, bestaat niet. Het geheel eindigt met het zingen van de "Internationale", waaraan de Pastoor uit volle borst meedoet.

Voor de spelenden werd langdurig geapplaudisseerd.

Op deze avond waren, naar schatting, 300 personen, merendeels tot de middenstand behorend, aanwezig. De avond verliep zeer ordelijk en geanimeerd. Te 0,30 uur werd de bijeenkomst gesloten.

Aan de achterzijde van het programma (zij bijlage I) wordt opgewekt bij de adverteerders te kopen, omdat daarmee eenheid in de gelederen gebracht wordt en hen de gelegenheid gegeven wordt de actie te steunen.

Van de volgende personen komt een advertentie in dit programma voor:

1. Theodorus HULSKER, geboren te 's-Gravenhage, 26 Februari 1898, stoffeerder, wonende Jacob Catsstraat 303;
2. Pieter Johannes Hendricus GODSCHALK, geboren te 's-Gravenhage, 25 Januari 1907, schoenmaker, wonende Van der Neerstraat 14;
3. Gerrit SLOOF, geboren te Oud Beijerland, 8 Januari 1877, los werkmán, wonende Engelenburgstraat 158, voorheen wonende Withuysstraat 61;
4. Pieter Wilhelm SEKREVE, geboren te 's-Gravenhage, 2 September 1902, wonende Vaillantlaan 406;
5. Gebr. WESTERBEEK, Zieken 1 (vollegige gegevens onbreken);
6. Jacobus GEWALD, geboren te Kampen, 22 Februari 1886, horlogemaker, wonende Paul Krugerlaan 204;
7. Antonius VAN DEN HEUVEL, geboren te 's-Hertogenbosch, 20 Maart 1896, wonende Pasteurstraat 83 en
8. Karinus VAN LEUSDEN, geboren te Vreeswijk, 8 Januari 1905, rijwielhersteller, wonende Borneostraat 39, allen te 's-Gravenhage.

*de familie van
bekende familie Westerbeek*

Tijdens de púze werd het maandblad voor het daagwerkelijk anti-militarisme "De Dom" verkocht (zie bijlage II).

Verzonden op 6 October 1948

aan: C.V.D.

MAANDBLAD VOOR HET DAADWERKELIJK ANTI-MILITARISME

Uitgegeven door de tewerkgestelde gewetensbezwaarden tegen de militaire dienst

Redactie: Wim J. Simons [hoofred.], Jan van Capelle, Cok van Heesch en Henk Lucas [red.-seer.]

Administratie- en redactie-adres: Burgem. Wynoldyweg 40b, Frederiksoord [Dr.]

Rekenschap

Nu De Dom in een geheel nieuwe vorm, in een aanmerkelijk grotere oplaaq dan tot nu toe het geval was, de wereld ingaat wil de redactie bij monden van haar hoofdredacteur graag rekenschap geven van het beleid dat zij denkt te voeren en de motieven die dit beleid rechtvaardigen.

Bart de Light heeft de geschiedenis beschreven van een groot aantal personen, die hun werkkraft en vaak hun leven ingezet hebben in de strijd voor de vrede en een gelukkiger mensheid. Vrede als daad heeft hij dit werk, dat een standaardwerk in twee delen werd, genoemd.

Zonder de pretentie te willen hebben gelijk te staan aan de groten uit dit werk, willen wij graag de titel van dit boek en dit gegeven kiezen als nadere aanduiding en leuze voor de levensopvatting van hen die de militaire dienst weigerden, van hen die voor zich zelf weten, dat er vrede kan komen als een ieder zijn leven wil inrichten tot een daadwerkelijke vredesgezindheid.

Tegenover het negatieve van het woord dienstweigeraar (een woord dat op zichzelf geen bepaald gelukkige vondst is, want het voornaamste van ons levensinzicht is niet een weigering) wordt hier het positieve gesteld van een daad en dit is boven alles onze wens en ook onze taak om in een chaotiese en van idealisme ontdane wereld een daad te kunnen stellen, die heenwijst naar een betere toekomst.

Wij zijn ervan overtuigd, dat er aan onze kant veel, ja ontzettend veel falen is en steeds weer zal zijn, maar dit mag en kan ons niet weerhouden voort te gaan op de door ons vrijwillig gekozen wegen.

Ons handelen berust op een levensnoodzakelijkheid en op een geloof Wij weten dat de kritiek ons niet ongemoeid laat, omdat wij slechts één norm erkennen: de stem van ons geweten; maar wij kunnen niet anders.

In de wereld van nu is er voor de mensheid alleen maar de troosteloze aanblik van het verlatene, van de angst,

van het niet begrijpen en van de liefdeloosheid.

Wij hoeven slechts om ons heen te zien in de ontwrichte wereld vol met rassendiscriminatie, met zijn Palestijns probleem, of liever nog problemen, met een Indonesiese kwestie en roerige Balkanstaten.

Wij hoeven alleen maar te denken aan de op de spits gedreven wrijvingen tussen de U.S.A. en de Sowjet-Unie, aan Berlijn in 1948 en aan de 20.000.000 hongerende kinderen om te weten, dat de wereld waarin wij leven ver is van het elyseum waarvan zo velen gedroomd hebben. En achter dit alles de geestelijke achtergrond van een modern maar verdoemd nihilisme, dat zich aandient onder allerlei schoonklinkende namen.

De dichter H. Marsman heeft ruim 10 jaren geleden in een vlammend Dies Irae het tekort van onze tijd vastgesteld, hoe wij leven in een sombere godvergeten tijd, tussen de beesten waaraan wij langzaam ten prooi zullen vallen. En dan is er geen „groots ver gezicht" nodig om ons „op te richten uit de dood".

„laat één ster, een onaanzienlijk teken flonkren boven de rampzaligheid en opnieuw geloven wij in streken voorbij 't moeras van dezen lagen tijd". Wij geloven dat dit teken, deze éne ster te vinden is in de liefde, de broederschap, de waarheid en de geweldloosheid, die in deze wereld moeten baanbreken.

Wij zoeken de weg, die wij moeten gaan om te komen tot een betere wereldorde.

Wij zijn dankbaar voor de bescheiden taak voor ons hierin, zoals prof. Schermerhorn in een in Vledder gehouden rede ons toesprak, wijzende op onze taak als ver vooruitgeschoven voorposten, pioniers van een nieuw wereldbeeld.

In De Dom zullen wij trachten uitdrukking te geven aan onze gedachten en denkbeelden over de taak van de mensheid zoals wij die zien in de problemen van het politieke leven, in de economiese en sociale vraagstukken

Jonge mensen, die voor zichzelf welbewust een weg kozen, willen in dit blad getuigen van de uitweg die zij zien. Het kan niet altijd een even persoonlijk en origineel beschouwen zijn, dat wij geven. Wij zullen putten uit dat wat groteren dan wij hebben ge-

Ik vraag geen oogst: ik heb geen schuren, ik sta in uwen dienst zonder bezit.
Maar ik ben rijk in dit:
dat ik den ploeg van uw woord mag besturen, en dat gij mij hebt toegewezen dit afgelegen land en deze
hooge landouwen, waar — als in het uur der schafte bij de paarden van mijn wil ik leun vermoeid en stil —
de zee mij zichtbaar is zoover ik tuur.

Ik vraag maar één ding: kracht te dulden dit besef, dat ik geboren ben in 't najaar van een wereld en daarin sterven moet.
Gij weet hoe, als de ritselfende klacht van die voorbije schoonheid mij omdwerelet, weemoed mij talmen doet tot ik welhaast voor U verloren ben.

Ik zal de halmen niet meer zien noch binden ooit de volle schoven, maar doe mij in den oogst gelooven waarvoor ik dien.....

Opdat, nog in de laatste voor,
Ik weten mag dat mij uw doel verkoort.
te zijn een ernstig ploeger op de landen van een te worden schoonheid; eenzaam tegen der eigen liefde dalend avondrood — die ziet beneden aan den sprong der wegen de hoeve van zijn deemoed, en het branden der zachte lamp van een gelaten dood.

A. ROLAND HOLST.

dacht. Wij durven dit doen gedachtig aan het woord, dat eens een vurig idealist zijn generatie-genoten toeriep: „Liever klimplant dan onkruid. Vooruit!"

Hiervan willen wij getuigen, van ons geloof in een betere wereld, onze hoop dat er een oplossing is.

Onze daad van dienstweigering is een deel van onze geloofsbelijdenis, niet het voornaamste deel, maar het bepaalt onze levenshouding wel zodanig, dat het inderdaad mede richtinggevend is voor de grote lijnen.

Waarom wij aan ons blad als naam De Dom geven? De redactie gaf in het eerste nummer dat gestencild verscheen reeds de verklaring: Een ieder weet, dat het bouwen van een Dom langer duurde dan een mensenleeftijd. Eeuwen verlieden vaak voor het bouwwerk voltooid was. De ontwerper van zo'n monument van menselijk kunnen, getuigen en hopen, beleefde slechts de ontwikkeling van fantasie tot tekening en zag de verwerkeliking van zijn schepping slechts voor een gering deel. Die gedachte, het niet zien voltooid worden van een schepping, die in wesen uiting van een hoger denken en voelen vormde, heeft de redactie getroffen. Ook onze daad zullen wij niet bekroond zien met een waarachtige vrede, daarvoor is de maatschappelijke betekenis ervan te klein en te beperkt. Toch vormt elke persoonlijke daad voor de vrede een steen in het grote gebouw van de samenleving, gegrondvest op waarden, die bewust of onbewust in elk mens aanwezig zijn, zoals Helmut Schilling in Das Friedenspiel beschrijft

Vervolg pag 2 rechts bovenaan

De spelling van de verschillende artikelen is geheel naar het inzicht der stellers. De redactie wil hierin geen uniformiteit brengen en draagt hiervoor geen verantwoording.

MEDEDELINGEN VAN DE DOCUMENTATIEDIENST INZAKE HET DAADWERKELIJKE ANTI-MILITARISME.

De documentatiedienst inzake het daadwerkelijke anti-militarisme werd opgericht in April 1948 en stelt zich tot doel het verzamelen, rangschikken en verwerken van gegevens betreffende de praktische toepassing van het anti-militarisme en de positieve uitingen van een produktieve vredesgezindheid, zowel in Nederland als daar buiten. De dienst staat onder leiding van Wim J. Simons en Aletta M. P. Simons—van Dam, en is gevestigd Burgm. Wynoldyweg 40 b, Frederiksoord. De dienst wordt in stand gehouden door leden die een min. contributie betalen van f 2.50 per jaar. Zij ontvangen hiervoor een ex. van de uitgaande stukken van de doc.dienst en kunnen gratis beschikken over de gegevens die door haar werden verzameld. Wij doen gaarne een beroep op alle anti-militaristen om ons werk te steunen door aanmelding als lid van de documentatiedienst (door storting van lidmaatschapsgelden op postgirorek. 520007 t.n.v. W. J. Simons met vermelding lidmaatschap 1948 Documentatiedienst).

Volgens een uitlating van de legerpredikant Ds. J. C. Koningsberger sneuvelden tot nu toe ruim duizend Ned. soldaten in Indonesië.

In de universiteit van Fribourg (Zwitserland) is de Intern. Raad van Christenen en Joden bijeengekomen om besprekingen te voeren die kunnen leiden naar beter begrip voor elkaanders opvattingen, „opdat zij door het moraalbegrip, dat zij allen gemeen hebben een nieuw tijdperk van respect voor elkaar en samenwerking met elkaar kunnen ingaan“. Nederland werd op dit congres o.m. vertegenwoordigd door Ir. Kees Boeke.

De zomermaanden stonden dit jaar wel bijzonder in het teken van het internationale contact waarbij wij vooral denken aan Het Intern. Juristen congres dat in 's Gravenhage bijeenkwam waar in een resolutie er o.a. op aan werd gedrongen dat de landen hun onderlinge geschillen steeds meer zullen gaan regelen op basis van wet en recht in plaats van macht en politiek. Deze resolutie werd ter kennis gebracht van de secr. v. h. Intern. Gerrechtshof, van de sec. gen. der V.N. en van de betrokken ministers van Buitenlandse Zaken.

In Bealenberg (Zwitserland) kwam van 15—22 Aug. een wereldcongres van The Youth for Christ movement bijeen (Ned. werd o.m. vertegenwoordigd door mej. Corrie ten Boom) waar

Dr. Torrey Johnson uit Chicago de oproep van de Berlijnse predikanten memoreerde: „Predikt het onfeilbare woord van God. Omdat wij in Duitsland dat verzuimden, kwam bij ons de ineenstorting.“ Europa heeft geen dollars nodig maar God!

Te 's Graveland vergaderde het Intern. Signifisch Genootschap in een zomercongres voor psycho-linguïstiek.

Te Amsterdam kwamen de Esperantisten voor een Intern. congres bijeen, waar in Aug. tevens het Intern. Congres voor Wijsbegeerte werd gehouden waar prof. Kolman o.m. naar voren bracht dat elk mens de vrede begeert en dat alle mensen gelijke rechten hebben.

In Californië kwam The World Assembly of morale Re-Armament (Oxford beweging) bijeen, waar de bekende dr. Frank N. D. Buchman de vergadering opende met een speech die een felle aanval is op het materialisme in onze dagen en een roep om eendracht. „Overal roept God mensen om instrumenten in dienst van de Eendracht te zijn. Dit komt niet tot stand door conferenties, noch door wetten, noch door resoluties en vrome wensen, maar door verandering.“

Op het congres van de Wereldraad der Kerken te A'dam wees de Amerikaanse vertegenwoordiger mr. John Foster Dulles op de speciale verantwoordelijkheid van de kerken om de wereldvrede te vestigen, terwijl prof. Hromodka (Praag) de Kerk van Christus opriep om de naties te prediken dat alleen de weg van gerechtigheid, vergeving en verlossing een oplossing geeft. Wij geloven dat dit in overeenstemming is met de boodschap die The Intern. Fellowship of Reconciliation aan de Wereldraad deed toekomen, waarin zij schrijft:

„De wereld moet worden gered door de kracht en de wijsheid van God in Christus anders zal zij vergaan. Als op dit ogenblik de Kerk van Christus geen duidelijke boodschap heeft voor de volken, als zij hen niet leidt naar een grote daad van verzoening door geloof in de kracht van de Heilige Geest liever dan de wapens van het vlees, dan zal een ieder overweldigd worden door een weergalozige catastrofe. Onze kerken zullen vallen onder het verschrikkelijke oordeel van hun gekruisigde en opgestane Heer.“

In Wroclaw (Breslau) werd een Cultureel Vredescongres geopend, waar de Poolse schrijver Swaskiewicz de vergadering in een openingsrede opriep om middelen te bespreken die voor het winnen van de vrede nodig zijn.

Nederland werd hier o.a. vertegenwoordigd door prof. Wertheim, Theun de Vries, L. Braat, mr. Davids en dr. Hendriks.

BOEKENPARADE

H. Roland Holst: Romain Rolland. A'dam — van Ditar, 1938. f 6.90.

Mevr. Roland Holst heeft als biografe haar sporen zeer zeker verdiend. Dit behoeft geen nader commentaar als wij alleen al denken aan haar boeken over Tolstoj, Rosa Luxemburg, Garibaldi en Gandhi. En nu een biografie over de Franse kunstenaar Romain Rolland, een kunstenaar die voor alles mens was, een mens vechtend voor de vrijheid van de geest tegen de donkere machten van chauvinisme, kapitalisme, fascisme en militarisme. Dit werk van Mevr. Roland Holst heeft voor de lezer iets bijzonders want het is niet een levensbeschrijving zonder meer, over een vriend een geestverwant, neen, meer geeft ze hier, als ze in dit boek Romain Rolland beschrijft met het oog waarmee zij een gelijkgerichte, evenzeer onbegrepen idealist gezien heeft, de kunstenaar Ritsaert Roland Holst, haar man. Daarom heeft dit boek aan diepte gewonnen omdat het gebaseerd is op een zeer groot begripen. Dit boek is niet alleen voor hen die lezen willen over een groot schrijver uit de Franse literatuur, want Rolland als vertegenwoordiger van het heroïes vitalisme qua literatuur-richting komt prakties niet ter sprake, maar het is een boek voor iedereen die belang stelt in een mens, die zoals Rolland zelf zegt „altijd op mars was, marcherend met de volken en klassen, die een baan opende aan de stroom der mensheid“.

A. L. Constandse: Dertig jaar Sowjet-politiek. Uitg. Plutarchus (Middenweg 117, Haarlem). 1947.

De moderne psychologie heeft ons inzicht gegeven in de gedragingen van de „massa“. Het is een treurige waarheid dat de moderne mens steeds meer „massa“ wordt met alle jammerlijke eigenschappen daarvan. Dit wordt meer dan voldoende geïllustreerd in de politieke strijd van onze tijd. Zowel het fascisme als het nationaal-socialisme, het kapitalisme — in praktijk — zowel als het communisme worden gedragen door de „massa“. De vrijdenker Constandse geeft hiervan in zijn boek Dertig jaar Sowjet-politiek een beeld, hoe het communisme in de Russiese massa degenererde tot een nationaal imperialisme. Dit staat niet alleen op rekening van de brede laag van het volk die dit mogelijk maakte, maar evenzeer is hieraan de elite schuldig die vormgevend optreedt. Constandse tracht in zijn boek objectief te zijn en al aanvaardt hij dan het Russiese communisme niet, hij is niet — als de heren Tas en de Kadet — iemand die door fanatieke angst(?) gedreven een andere „massa“ opzet tot een offensieve ideologische strijd ontdaan van de gronden der redelijkheid. Een elite zou in de eerste plaats moeten bestaan uit opvoeders, een massa zou moeten worden tot persoonlijkheden. Dit geldt voor ieder land en voor ieder stelsel.

Dertig jaren Sowjet-politiek kunnen ons leren dat het nodeloos is het bolsjewisme te bestrijden, men moet dieper gaan en verder dan de Russiese grenzen, men moet het vrijheidsaanrandende absolutisme bevechten dat zich nestelt binnen de democratie zelve.

W. J. S.

De tweede druk zo juist gereed!

Dr. Henr. Roland Holst
Gandhi

Strijder voor waerachtigheid en vrede

Op fraai papier gedrukt. Prijs f 4.90 gebonden

Een boeiende levensbeschrijving van een der merkwaaardigste en edelste mensen van deze tijd.

Met een warmte, die verwantschap bewijst, geeft de schrijfster ons een helder inzicht in Gandhi's leven en zijn strijd voor de ware vrijheid en de ware vrede!

De boekhandel heeft 't.

UITGEVERIJ PLOEGSMA - A'DAM-C

Het verslag van het W.R.I.-congres door Bob van Heeckeren kon in dit nummer niet meer geplaatst worden en verschijnt derhalve in het Oktober-nr.

Abon.-prijs min. f 1.50 per jaar.
• Losse nummers 15 cent.

BOEK HANDEL
VAN HETEREN

ROKIN 44 - AMSTERDAM

levert U vlót alle wetenschappelijke literatuur en belletrie, speciaal op pacifisties gebied.

Corresp.: W. J. Simons, Frederiksoord

In Febr. a.s. verschijnt een nieuwe druk van

ROY WALKER

SWARD OF GOLD

A life of M. K. Gandhi

Prijs ingenaald f 5.10

Ned. Vredesuitgeverij - afd. Boekhandel
Burg. Wynoldyweg 40 b - Frederiksoord

STALIN en GANDHI
door LOUIS FISCHER

Een enthousiast ontvangen boek, dat de twee tegenstrijdige wereldprincipes: machts-honger en naastenliefde tegenover elkaar plaatst en moedige conclusies trekt voor een heilzame oplossing. — Een boek dat ieder gelezen moet hebben.

Prijs in cartonnenomslag f 3.90

Verkrijgbaar bij de boekhandel

Uitg. DE DRIEHOEK - 's-Graveland